

مرکز کارآفرینی دانشگاه صنعتی شریف با همکاری جشنواره صنعتی مکانیک برگزار می کند

حقوق مالکیت فکری، حقوق پتنت و تجاری سازی اختراعات

استاد
مهندس حسن علم خواه

مدیرعامل و عضو هیات مدیره موسسه داراییهای فکری و فناوری مدرس
مشاور مالکیت فکری پارک فناوری پردیس و دانشگاه صنعتی امیرکبیر
مدرس بیش از ۸۰ عنوان کارگاه مرتبط با مالکیت فکری و ثبت اختراع

دوشنبه ۲۸ بهمن ۹۲
ساعت ۱۳ الی ۱۷
دانشکده مکانیک

برای ثبت نام به سایت جشنواره صنعتی مکانیک به آدرس mifestival.sharif.ir مراجعه شود.

دانشگاه صنعتی شریف
ضلع جنوبی ساختمان سلف
خیابان دانشجو
مرکز کارآفرینی
تلفکس: ۵-۶۶۱۶۵۴۸۴
www.karafarini.sharif.ir

باسمه تعالی

به مناسبت جشنواره صنعتی مکانیک، مرکز کارآفرینی دانشگاه صنعتی شریف، در تاریخ ۲۸ بهمن ماه ۹۲ کارگاه آموزشی تحت عنوان حقوق مالکیت فکری، حقوق پتنت و تجاری سازی اطلاعات با همکاری جشنواره برگزار نمود.

در ابتدای این جلسه به تفاوت‌های شاخص توسعه فناوری و شاخص توسعه علمی پرداخته شد و بیان شد که شاخص توسعه علمی در یک کشور به تعداد مقالات علمی تولید شده در آن کشور بستگی دارد، در حالیکه شاخص توسعه فناوری در یک کشور به تعداد اختراعات ثبت شده و عواملی نظیر آن وابسته است بنابراین می‌توان دریافت که شاخص توسعه فناوری از اهمیت بیشتر و بالاتری نسبت به شاخص توسعه علمی برخوردار است؛ چون از بین خیل عظیمی از مقالات تعداد کمی از آنها منجر به ثبت اختراع می‌شود.

در ادامه به تفاوت تعریف واژه‌های نوآوری و اختراع پرداخته شد که نوآوری اختراعی است که منجر به ایجاد کسب و کار شود.

بعد از انجام تعاریف و مقدمات مالکیت فکری و ابعاد و اقسام آن و شرایط ثبت اختراع مورد بررسی قرار گرفت که WIPO سازمان جهانی مالکیت فکری متولی آن در دنیاست.

اقسام مالکیت فکری :

۱- مالکیت ادبی، هنری: این مالکیت برای آثار ادبی و هنری است مثل کتاب، شعر، موسیقی و ... این حق مالکیت نیاز به ثبت ندارد یعنی نویسنده، شاعر، خواننده و ... با انتشار اثر هنری خود مالک اثر شناخته می‌شود و از حقوق مالکیت برخوردار

است به قانونی که از حق مالکیت صاحب اثر ادبی، هنری در برابر سرقت دفاع می‌کند قانون کپی رایت گفته می‌شود. در ایران آثار ادبی هنری که برای اولین بار در ایران انتشار پیدا کنند شامل این قانون خواهند شد یعنی اگر اثری پیش از انتشار در ایران در کشور دیگری انتشار پیدا کرده باشد شامل این قانون نمی‌شود.

۲- مالکیت صنعتی: این نوع مالکیت برای اختراع، نشان تجاری، مدل‌های مصرفی و طرح‌های صنعتی است. این نوع مالکیت نیاز به ثبت دارد یعنی مالک اختراع باید اختراع خود را نزد سازمان مربوطه ثبت کند تا قانون از او در برابر کپی برداری از اختراعش حمایت کند.

ابعاد مالکیت فکری:

۱- مالکیت معنوی: این نوع مالکیت مشخص کننده‌ی فردی که اختراع را انجام داده یا فردی که اثر هنری را ایجاد کرده است. این نوع مالکیت قابل واگذاری به دیگران نیست به عنوان مثال وقتی فردی اختراعی را انجام داده هرچند که این اختراع را به عنوان محقق یک موسسه پژوهشی انجام داده باشد و هزینه آن را موسسه پژوهشی پرداخت کرده باشد اما مالکیت معنوی آن اختراع به نام فرد مخترع ثبت می‌شود نه موسسه پژوهشی.

۲- مالکیت مادی: این نوع مالکیت مشخص می‌کند درآمد ناشی از فروش اختراع به چه فرد یا سازمانی تعلق دارد بنابراین مالک معنوی یک اختراع می‌تواند حقیقی (یک فرد)، حقوقی (یک سازمان) یا ترکیبی از این دو باشد؛ به عنوان مثال اگر مخترع به عنوان محقق یک موسسه پژوهشی اختراع را انجام داده باشد نام محقق و موسسه هر دو به عنوان مالک مادی می‌آید و میزان سهم هر کدام براساس توافق بین آنها مشخص می‌شود. این نوع مالکیت قابل فروش و واگذاری است.

مصادیق مالکیت صنعتی:

۱- مدل‌های مصرفی: در این نوع از مالکیت صنعتی می‌توانیم یک مدل مصرفی را ثبت کنیم؛ مثل در بازکن قوطی نوشابه (این نوع از مالکیت صنعتی در ایران امکان ثبت ندارد)

۲- طرح‌های صنعتی: در این نوع از مالکیت صنعتی می‌توان یک طرح صنعتی را ثبت کرد؛ مثلاً طرح صنعتی ظاهر یک خودرو یا طرح صنعتی بطری نوشابه. با ثبت طرح صنعتی هر فرد یا شرکتی که این طرح را کپی کند طبق قانون مشمول جریمه خواهد شد.

۳- نشان تجاری: در این نوع از مالکیت صنعتی می‌توان نشان تجاری یک شرکت را ثبت کرد با ثبت نشان تجاری آن نشان برای همیشه در انحصار شرکت ثبت کننده خواهد بود و هیچ شرکت دیگری حق استفاده از آن را نخواهد داشت.

۴- نشان مبدا جغرافیایی: در این نوع مالکیت صنعتی می توان نام یک محصول را همراه با نام یک منطقه جغرافیایی ثبت کرد؛ مثلا پسته رفسنجان ، خرما ی بم.

در ادامه به برخی از شرایط و قوانین مهم در زمینه ثبت اختراع اشاره شد :

برای ثبت یک اختراع باید پیش از انتشار آن در قالب یک مقاله علمی اقدام کنیم :

- ثبت اختراع فقط در کشوری که اختراع ثبت شده اعتبار دارد؛ به عبارت دیگر مخترع فقط در کشوری که اختراع خود را ثبت کرده مورد حمایت قانون قرار می گیرد و اگر در کشور دیگری اختراع او کپی شود قانون حمایتی از مخترع نخواهد کرد بنابراین مخترع باید اختراع خود را در تمام کشورهایی که فکر می کند ممکن است این اختراع مورد استفاده قرار گیرد، ثبت کند تا در صورت کپی برداری مورد حمایت قانون باشد .

- دو ره وجود دارد روش اول این است که در هر کشور به صورت جداگانه برای ثبت اقدام کنیم اما در روش دوم می توانیم از مزیت کنوانسیون PCT استفاده کنیم که به ما اجازه ی ثبت در ۱۴۸ کشور جهان را می دهد . اگر از این روش استفاده کنیم فقط یک بار فرم ثبت اختراع را پر می کنیم و در قسمت مربوطه نام کشورهایی که قصد داریم اختراع را در آنها ثبت کنیم انتخاب می کنیم؛ در صورتی که در روش اول باید برای هر کشور یک فرم جداگانه به زبان رسمی آن کشور پر می کردیم ولی در هر دو صورت برای ثبت اختراع باید هزینه های ثبت اختراع در هر کشور را به صورت مجزا پرداخت کنیم که این هزینه در کشورهای مختلف متغیر است.

- حق ثبت از زمان ثبت به مدت ۲۰ سال دارای اعتبار است، به این معنی که قانون به مدت ۲۰ سال از تاریخ ثبت از مخترع در برابر کپی برداری حمایت می کند و بعد از این مدت کپی برداری از اختراع منع قانونی ندارد.

فرآیند ثبت اختراع :

برای ثبت اختراع باید به سایت ip.ssaa.ir مراجعه کنیم . کلیه مراحل فرآیند ثبت اختراع به صورت الکترونیکی صورت می گیرد. مهمترین مرحله در این فرآیند پر کردن برگه اختراع است . این برگه شامل دو قسمت فنی و حقوقی است در قسمت فنی مخترع به شرح اختراعی که انجام داده می پردازد . در قسمت حقوقی که به آن ادعا نامه نیز می گویند مخترع ادعاهای خود را در مورد اختراع می نویسد؛ این قسمت مهم ترین قسمت اختراع است و قسمتی است که در صورت شکایت به مراجع قضایی قاضی آن را مورد بررسی قرار می دهد، در قسمت ادعا مخترع باید سه مورد زیر را بیاورد.

۱- اجزا و عناصر طراحی

۲- تکنیک ساخت

۳- کاربردها

پس از پر کردن فرم درخواست و تکمیل مراحل یک کد درخواست به فرد درخواست دهنده برای ثبت اختراع داده می شود و فرد می تواند از طریق همین کد مراحل ثبت را پیگیری کند.

مراحل ثبت در ایران حداکثر ۶ ماه زمان می برد و در حدود ۵۰۰ هزار تومان هزینه خواهد داشت.